

 Karvinská hornická nemocnice a.s.		SOUBOR RIZIK A BEZPEČNOSTNÍCH OPATŘENÍ na pracovišti: NEUROLOGICKÉ ODDĚLENÍ Karvinská hornická nemocnice a.s.	
Autor: Bc. Marek Pribula, technik BOZP OZO – prevence rizik v BOZP, č. osvědčení: ROVS/3532/PRE/2014		Platnost od: 1. 9. 2014	Konzultovali: Vedoucí zaměstnanci pracoviště
Určeno pro: Všechny zaměstnance na pracovišti			
Identifikace výtisku:		Výtisk jediný – originál (výtisk z elektronické podoby má pouze informativní charakter)	

Vyhledání, identifikace, hodnocení pravděpodobnosti vzniku rizik a zpracování bezpečnostních opatření proti působení těchto rizik bylo provedeno ve spolupráci s vedoucím zaměstnancem pracoviště.

Vysvětlivky pro hodnocení podle vzorce $N \times H = R$

N – pravděpodobnost, že riziko nastane

(1- velmi nízká, 2 – nízká, 3 – střední, 4 – vysoká, 5 – velmi vysoká)

H – nežádoucí následek

(1 – zanedbatelný, 2 – málo významný, 3 – významný, 4 – kritický, 5 - katastrofický)

R – výsledné riziko

1 - 4	☐ - přijatelné riziko (systém je bezpečný)
5 - 8	☐ - mírné riziko (systém je bezpečný podmíněně)
9 - 12	☐ - nežádoucí riziko (systém je nebezpečný)
13 – 25	☐ - nepřijatelné riziko (okamžité opatření popř. odstavení systému)

POPIS NEBEZPEČÍ	N	H	R	BEZPEČNOSTNÍ OPATŘENÍ
riziko - infekce, všichni zaměstnanci na zdravotnických pracovištích jsou ohroženi rizikem infekce, na straně zdravotnického zaměstnance se riziko zvyšuje: * neznalostí, * podceňováním infekčního rizika, * porušováním bezpečnostních a hygienických předpisů, * nedodržováním zásad osobní hygieny, zvláště nedostatečné mytí a dezinfekce rukou, * jídlem, pitím a kouřením v infekčním prostředí, * nesprávnou manipulací s nástroji kontaminovanými lidským biologickým materiálem, zejména krví, * vyhýbáním se imunizaci,	2	3	6	předcházení nemocničním nákazám dodržováním veškerých existujících opatření proti šíření infekčních nemocí, * dodržování nezávadné manipulace s biologickým materiálem a jeho bezpečné likvidace, * využití všech možností imunizace proti nákazám, u nichž je imunizace známá a dostupná, * znalost o infekčních agens (získavat při studiu, soustavným rozšiřováním a doškolováním v praxi), včetně získání znalostí o nespecifické a specifické dekontaminaci na zdravotnických pracovištích, * dodržování zásad osobní hygieny: - mechanické mytí rukou (odstranění nečistoty a částečně přenosné mikroflóry z pokožky rukou) - provádí se tekutým mycím přípravkem z dávkovače, tekoucí pitnou vodou, - hygienická dezinfekce rukou (redukce množství přenosné mikroflóry z pokožky rukou s cílem přerušení cesty přenosu mikroorganismů) - provádí se jako součást hygienického filtru, jako součást bariérové ošetřovatelské techniky, při kontaminaci biologickým materiálem, v případě protržení rukavic během výkonu u pacienta, před a po každém přímém kontaktu s nemocným a to

<ul style="list-style-type: none"> * porušováním zásad dezinfekce a sterilizace, * infekcemi šířenými vzduchem, * nedbalostí, lhostejností, uplatňují se i další faktory snižující odolnost organismu zdravotnických zaměstnanců: * diabetes, * obezita, * farmakofagie, * vyšší věk, * práce v prostředí s ionizujícím zářením <p>na straně původce nákazy se zvláště uplatňuje:</p> <ul style="list-style-type: none"> * vyšší virulence, * antibioticko - chemoresistence nemocničních kmenů mikrobů, vznikajících selekčním tlakem specifických podmínek prostředí zdravotnických zařízení, * rychlé šíření nemocničních kmenů mikrobů způsobuje i jejich adaptabilita na vlivy prostředí 				<p>alkoholovým dezinfekčním prostředkem, po zaschnutí se použije regenerační krém,</p> <ul style="list-style-type: none"> - vždy po zdravotnických výkonech u fyzických osob, po manipulaci s biologickým materiálem a použitým prádlem, před každým parenterálním výkonem a při uplatňování bariérového ošetrovacího systému k zabránění vzniku nemocničních nákaz, - k utírání rukou používat jednorázový materiál, který je uložen v krytých zásobnících, * dodržování bezpečných pracovních postupů, obsažených v provozních řádech, * dodržování zásad pro odběr a vyšetření biologického materiálu: <ul style="list-style-type: none"> - odběry biologického materiálu provádět pouze v příjmové místnosti, výjimečně v prostoru, který splňuje základní hygienické požadavky pro odběr biologického materiálu, * používat pouze sterilní nástroje, sterilní pomůcky a jednorázové rukavice (latexové nebo vinylové), a to vždy pouze pro jednu ošetřovanou fyzickou osobu, * biologický materiál ukládat do standardizovaných nádob a dekontaminovatelných přepravek (během transportu biologického materiálu nesmí dojít ke kontaminaci žádanky přepravovaným biologickým materiálem), * při příjmu a ošetřování pacientů nosit čisté OOPP vyčleněné pouze pro vlastní oddělení, * zdravotníci zaměstnanci v operačních provozech a lůžkových částech se musí zdržet nošení šperků, hodinek a umělých nehtů na rukou (toto opatření se doporučuje rozšířit na všechny medicínské obory), * udržování pořádku na pracovišti, * využívání vyšetřovacích a ošetrovacích pracovních postupů, * dodržování hygienických požadavků na provoz zdravotnických zařízení včetně manipulace se stravou, s prádlem, s odpady, * dodržování zásad provádění sterilizace, dezinfekce, dezinsekce a deratizace, * provádění pravidelných a namátkových kontrol účinnosti dezinfekčních a sterilizačních postupů, * ověřování imunitního stavu a imunitní reaktivity zaměstnanců před nástupem do zaměstnání, před započítáním rizikové činnosti, vždy musí být spojeno s potřebnou imunizací (dále očkování), * periodické kontroly imunoreaktivity, proočkovanosti a hladiny protilátek (dále preventivní prohlídky) zdravotnických zaměstnanců dle zvláštních právních předpisů, * mimořádná opatření podle pokynů epidemiologa při vzniku epidemie, závažných nozokomiálních infekcích, nebo při haváriích a nehodách výrazně zvyšujících riziko nákazy, * při tom rozhodnutí o potřebné imunoprofylaxi nebo chemoprofylaxi u personálu, * znalost poznatků o prvních projevech nemoci a znalost první pomoci při profylaxi infekce <p>U zaměstnanců s delší praxí se může také projevit přirozená imunizace dávkami infekčních agens, vznikajících a udržujících se při výkonu rizikových činností.</p>
<p>riziko - kontaminované prádlo, kontaminované OOPP</p> <ul style="list-style-type: none"> * biologické a mikrobiologické, * riziko vzniku nemocí z povolání * kontakt se znečištěným prádlem, * kontakt s použitými - znečištěnými lůžkovinami, * nedodržování hygienických předpisů při manipulaci se znečištěným prádlem, * nesprávné ukládání znečištěného prádla, * třídění prádla v jiném místě než na pracovišti, * roztřepávání prádla, 	1	3	3	<ul style="list-style-type: none"> * zvláštní očkování osob na pracovištích s vyšším rizikem vzniku infekčních onemocnění (virové hepatitidy B), * každé poranění ošetřit a oznámit nadřízenému zaměstnanci, * zákaz práce těhotných žen na pracovištích s výskytem rizika vybraných infekcí ohrožujících těhotnou ženu a plod, * prádlo se třídí v místě použití a nepočítá se (počítání včetně kontroly prádla na cizí předměty lze ve vyčleněném prostoru za použití ochranných pomůcek), * před uložením do obalů na odděleních se prádlo neroztřepává, odkládá se do pytlů podle stupně znečištění, druhu prádla a zbarvení, * zákaz křížení čistého a špinavého prádla, * použité prádlo se ukládá do obalů vhodných k praní nebo omyvatelných a dezinfikovatelných nebo na jedno použití, * ukládání kontaminovaného prádla do obalů, které zabraňují kontaminaci okolí nečistotami z tohoto prádla, * pravidelný odvoz z pracoviště do sběrný prádla,

<ul style="list-style-type: none"> * používání obalů, které nelze dezinfikovat a vyvařovat, * ukládání kontaminovaného prádla v jiném než vyhrazeném prostoru, * používání shozů pro prádlo, * nedodržování zásad osobní hygieny, * nepoužívání nebo nedostatečné používání OOPP (např. při používání ústenky nezakrytí nosu), * nesprávná hygiena rukou (nedostatečný postup při mytí) 				<ul style="list-style-type: none"> * skladování použitého prádla na vyčleněném prostoru, kde jsou podlaha a stěny do výše 1,5 metru omyvatelné a dezinfikovatelné, * hygienická dezinfekce rukou po skončení práce, * zákaz používání shozů pro prádlo, * preventivní lékařské prohlídky osob, * používání OOPP - ochranný oděv, rukavice, ústní maska, * po ukončení manipulace výměna OOPP
riziko - pacient <ul style="list-style-type: none"> * biologické a mikrobiologické, * riziko vzniku nemocí z povolání, * nedodržení pracovních postupů, * kontakt, potřísnění, vystříknutí, poprsání, * vdechnutí, vznik aerosolů, * ošetřování, odběry, vyšetřování, * denní styk s pacienty, * jiné léčebné i neléčebné výkony, * nehoda, * podcenění nebezpečí, * nedostatečná hygienická očista (zejména rukou), * nepoužití nebo nedostatečné použití OOPP 	2	3	6	<ul style="list-style-type: none"> * preventivní lékařské prohlídky osob a zvláštní očkování, * na pracovištích s výskytem rizika vybraných infekcí ohrožujících těhotnou ženu a plod - zákaz práce těhotných žen, * informovanost zdravotnických zaměstnanců (opakovaná školení, semináře), * bezpečné pracovní postupy, * příjem pacientů provádět pouze v příjmové místnosti nebo v prostoru k tomu určeném, * při podezření na počínající infekční onemocnění provést izolační a bariérová opatření nebo přeložení na příslušné oddělení, * ukládání materiálu do standardizovaných nádob a dekontaminovatelných přepravek, * umývání a dezinfekce rukou před a po každém kontaktu s pacientem, * po ukončení práce s biologickým materiálem nebo kontaktem s pacientem neopouštět pracovní místo, rukavice ihned po výkonu uložit mezi spalitelný odpad, pak provést dezinfekci a nakonec si ruce umýt mýdlem a vodou * při umývání a dezinfekci rukou nezapomínat na plošky mezi prsty, celý palec a oblast nehtů, * dodržování zásad prevence poranění, nedotýkat se očí, nosu, sliznic či kůže rukama v lékařských rukavicích při práci s biologickým materiálem, * používání jednorázového materiálu k utírání rukou, * používání sterilních nástrojů a pomůcek, * každé poranění ošetřit a oznámit nadřízenému zaměstnanci, * úklid všech prostor denně na vlhko, * při kontaminaci prostor a ploch dekontaminovat potřísněná místa překrytím mulem nebo papírovou vatou namočenou v účinném dezinfekčním roztoku a provést okamžitou dezinfekci prostor, * dodržování zásad osobní hygieny, * minimalizovat vznik aerosolu, kapiček vystříknutí nebo rozlití při práci, * zdravotní prostředky na jedno použití (injekční stříkačky, jehly) odložit do pevnostěnných spalitelných nádob nebo jiných vhodných obalů bez další manipulace jako je např. zpětné nasazování krytů jehel, * oddělené ukládání OOPP od osobních oděvů, * používání OOPP - jednorázové gumové rukavice, roušky, ochranný oblek, ústní maska, v případě možnosti vzniku aerosolu ochranný štít nebo brýle
riziko - lůžka pacientů, <ul style="list-style-type: none"> * biologické a mikrobiologické, * riziko vzniku nemocí z povolání, * kontakt s kontaminovanou lůžkovinou a prádlem pacienta, * převlékání a dezinfekce lůžek, * nedodržení pracovních postupů při dezinfekci lůžek po pacientech, * nepoužívání OOPP 	1	2	2	<ul style="list-style-type: none"> * použité postele a matrace jsou dezinfikovány buď v pokoji omytím dezinfekčním prostředkem nebo jsou dekontaminovány v prostorách k tomu určených (v centrální úpravě lůžek), * výměna lůžkovin se provádí dle potřeby, nejméně jednou týdně, vždy po kontaminaci a po operačním výkonu popřípadě převazu a po propuštění nebo přeložení pacienta, * provedení osobní hygieny po ukončení práce, * na pokrytí vyšetřovacích stolů a lehátek, kde dochází ke styku s obnaženou částí těla pacienta se používá jednorázový materiál, který je měněn po každém pacientovi, * OOPP - ochranný oděv, rukavice, zástěra, ústní maska
riziko - úklid zdravotnických pracovišť, <ul style="list-style-type: none"> * biologické a mikrobiologické, * riziko vzniku nemocí z povolání, 	1	2	2	<ul style="list-style-type: none"> * provádění úklidu všech prostor denně na vlhko (tomuto způsobu úklidu musí odpovídat podlahová krytina),

<ul style="list-style-type: none"> * kontakt s infekčními plochami a materiály, * kontakt s nesprávně uskladněným odpadem, * nedodržování zásad úklidu, * nepoužívání pomůcek k úklidu, * používání úklidových pomůcek pro různá pracoviště, * nedodržování hygienického režimu pracoviště 				<ul style="list-style-type: none"> * na pracovištích intermediární péče, v místnostech, kde je prováděn odběr biologického materiálu, v laboratořích a dětských odděleních všech typů provádění úklidu třikrát denně, * dodržování hygienických a provozních řádů, * střídání dezinfekčních prostředků, * na jednotkách intermediární péče, kde je prováděn odběr biologického materiálu a invazivní výkony, na záchodech a koupelnách se používají běžné detergenty s dezinfekčními přípravky, * použití vlastních úklidových pomůcek a strojů pro každé pracoviště, * ukládání pomůcek, dezinfekčních a čistících prostředků pouze na určeném a odděleném místě
riziko - zdravotnická pracoviště jako zdroje nemocí z povolání, <ul style="list-style-type: none"> * biologické činitele skupiny 1 - 4, * riziko vzniku nemocí z povolání, * nedodržení zásad bezpečnosti práce a hygieny stanovených právními předpisy 	1	2	2	<p>Vzhledem k tomu, že nelze ve zdravotnických zařízeních zamezit expozici zaměstnanců biologickým činitelům, musí být uplatněna následující opatření k ochraně zdraví:</p> <ul style="list-style-type: none"> * udržování počtu exponovaných nebo pravděpodobně exponovaných zaměstnanců na co nejnížší možné úrovni, * úprava pracovních procesů a technických ochranných opatření, která směřují k vyloučení nebo minimalizaci úniku biologických činitelů do pracovního prostředí, * používání OOPP, nelze-li jiným způsobem vyloučit expozici zaměstnanců biologickým činitelům, * dodržování hygienických návyků, jejichž cílem je prevence nebo snížení nahodilého přenosu nebo úniku biologického činitele z pracoviště, * označování pracovišť, na kterých je vykonávána práce s biologickými činiteli skupin 2, 3 nebo 4, zařazená podle zákona o ochraně veřejného zdraví do kategorie třetí nebo čtvrté značkou pro biologické riziko, * zajištění prostředků pro snadné shromažďování, ukládání a likvidaci odpadů do bezpečných a identifikovatelných nebo i příslušně upravených kontejnerů, * úpravy nutné pro bezpečnou manipulaci s biologickými činiteli a jejich přepravu v rámci pracoviště, * při pracích s biologickými činiteli skupiny 3 nebo 4, zařazených podle zákona o ochraně veřejného zdraví do třetí nebo čtvrté kategorie zřizovat kontrolované pásmo, * zákaz jídla, pití a kouření na pracovišti, kde je nebezpečí kontaminace biologickými činiteli, * zákaz vstupu v OOPP do prostor mimo vymezené pracoviště, * zajištění sanitárních zařízení odpovídajících povaze provozu, * ukládání OOPP na místě k tomu určeném, * provádění kontroly, čištění a dezinfekce OOPP, pokud možno před každým použitím avšak vždy po použití; opravu vadných OOPP nebo jejich výměnu před dalším použitím, * odstraňování OOPP, které mohou být kontaminovány biologickými činiteli, před dekontaminací, vyčištěním nebo zničením, OOPP ukládat odděleně od civilního oděvu, * vypracování postupů pro bezpečné odebírání, manipulaci a zpracování vzorků materiálů lidského nebo živočišného původu, * vybavení pracoviště písemnou instrukcí obsahující postup při mimořádné události při manipulaci s biologickým činitelem a postup při práci s biologickým činitelem skupiny 4, * očkování, pokud je účelné, zvláště u těch zaměstnanců, kteří nejsou imunní vůči biologickým činitelům, jímž jsou nebo mohou být vystaveni, * informování zaměstnanců o každé mimořádné události při manipulaci s biologickým činitelem, * stanovení vhodných postupů dekontaminace a dezinfekce pro pracoviště, * zajištění tekoucí pitné vody na všech pracovištích s rizikem infekce (zdravotnická pracoviště), * dovoluje - li to povaha činnosti, nahrazovat biologické činitele skupin 2, 3 nebo 4, biologickými činiteli, které podle současného stavu poznání nejsou v podmínkách, v nichž jsou používány, rizikové, případně jsou pro zdraví zaměstnanců méně rizikové

<p>riziko - krevní deriváty, biologický materiál,</p> <ul style="list-style-type: none"> * biologické a mikrobiologické, * riziko vzniku nemocí z povolání, * kontakt, vystříknutí, potřísnění při nepozornosti a zakopnutí nebo jiné nehodě při transportu krevních derivátů a biologického materiálu, * rozlití biologického materiálu, * rozbití obalu či nádoby, * neprovedení okamžité dekontaminace a dezinfekce potřísněného místa, * přenášení v rozbitných obalech a v ruce, * nepoužití OOPP 	2	3	6	<ul style="list-style-type: none"> * s každým biologickým materiálem lidského původu, zejména však s lidskou krví je potřeba zacházet takovým způsobem, jako by byl infikován HIV, * krevní deriváty a jiný biologický materiál přenášet pouze v určených přepravkách, * zákaz přenášení v ruce, v případě přenášení jednoho kusu, použít vhodnou pomůcku (např. kelímek), * při poranění <ul style="list-style-type: none"> - nechat ránu několik minut krváčet, pak asi 10 minut umývat důkladně mýdlem nebo detergentním roztokem, - dezinfikovat přípravkem s virucidním účinkem (např. Jodisolem, 0,2% persterilem nebo 70% etylalkoholem), - v případě drobných poranění, která prakticky nekrvácejí, začít s vymýváním ihned nebo krvácení vyvolat, - každé poranění ošetřit a oznámit nadřízenému zaměstnanci, společně učinit záznam do "Knihy evidence úrazů", * rozlitý materiál ihned odstranit za použití OOPP, * provést dekontaminaci a dezinfekci prostor potřísněného místa mulem nebo papírovou vatou namočenou do dezinfekčního roztoku dle hygienického řádu pracoviště zdravotnickým zaměstnancem (zvláštní očkování), provedení konečného úklidu zaměstnancem úklidu, * preventivní lékařské prohlídky osob, * používání OOPP - ochranný oděv, rukavice
<p>riziko - biologický materiál - manipulace s exkrementy, sekrety, exkrekty apod.,</p> <ul style="list-style-type: none"> * biologické a mikrobiologické, * riziko vzniku nemocí z povolání, * manipulace s exkrementy, sekrety, exkrekty, * kontakt, vystříknutí, potřísnění, rozlití, * nepozornost a zakopnutí nebo jiná nehoda při neléčebných výkonech (odběr a vynášení močových lahví a podložních mís apod.), * odstraňování exkrementů z povrchů 	2	3	6	<ul style="list-style-type: none"> * preventivní lékařské prohlídky osob, * při poranění <ul style="list-style-type: none"> - nechat ránu několik minut krváčet, pak asi 10 minut umývat důkladně mýdlem nebo detergentním roztokem, - dezinfikovat přípravkem s virucidním účinkem (např. Jodisolem, 0,2% persterilem nebo 70% etylalkoholem), - v případě drobných poranění, která prakticky nekrvácejí, začít s vymýváním ihned nebo krvácení vyvolat, - každé poranění ošetřit a oznámit nadřízenému zaměstnanci, společně učinit záznam do "Knihy evidence úrazů", * rozlitý materiál ihned odstranit za použití OOPP, * provést dekontaminaci a dezinfekci prostor potřísněného místa mulem nebo papírovou vatou namočenou do dezinfekčního roztoku dle hygienického řádu pracoviště zdravotnickým zaměstnancem (zvláštní očkování), * provedení konečného úklidu zaměstnancem úklidu, * chránit se před infekcí důkladnou hygienou, především mytím rukou * používání OOPP - ochranný oděv, rukavice
<p>riziko - odběry, invazivní a krvavé výkony, krevní deriváty, biologický materiál</p> <ul style="list-style-type: none"> * biologické a mikrobiologické, * riziko vzniku nemocí z povolání, * kontakt, vystříknutí, potřísnění při nepozornosti a zakopnutí nebo jiné nehodě při provádění invazivních a krvavých výkonů, * nepoužití OOPP 	2	3	6	<ul style="list-style-type: none"> * s každým biologickým materiálem lidského původu, zejména však s lidskou krví je potřeba zacházet takovým způsobem, jako by byl infikován HIV, * snížit možnost poranění a zajistit maximálně bezpečný odběr krve uzavřeným systémem odběru krve, * zajistit systematické doškolování zaměstnanců, * při poranění <ul style="list-style-type: none"> - nechat ránu několik minut krváčet, pak asi 10 minut umývat důkladně mýdlem nebo detergentním roztokem, - dezinfikovat přípravkem s virucidním účinkem (např. Jodisolem, 0,2% persterilem nebo 70% etylalkoholem), - v případě drobných poranění, která prakticky nekrvácejí, začít s vymýváním ihned nebo krvácení vyvolat, - každé poranění ošetřit a oznámit nadřízenému zaměstnanci, společně učinit záznam do "Knihy evidence úrazů", * základní odběry biologického materiálu a vyšetření pacientů lze provádět pouze v příjmové místnosti nebo v prostoru k tomu určeném, * používání pouze sterilních nástrojů k odběrům * použité nástroje a pomůcky, zvláště kontaminované krví, se nesmí čistit bez předchozí dekontaminace dezinfekčními přípravky s virucidním účinkem, * používání jehel a stříkaček na jedno použití, * jednoúčelové stříkačky a jehly se musí likvidovat vcelku bez ručního oddělování,

				<ul style="list-style-type: none"> * ostatní ostré nástroje na jedno použití se bez krytí ostří ihned po použití odkládají do pevnostěnných nepropustných spalitelných nádob, v nichž se bez další manipulace s nádobou spalují, * nástroje a pomůcky určené k opakovanému použití se dekontaminují doporučenými postupy tak, aby nedošlo k tvorbě aerosolu, * ukládání biologického materiálu do standardizovaných nádob a do dekontaminovatelných přepravek, * preventivní lékařské prohlídky osob, * používání OOPP - ochranný oděv, rukavice
riziko - odpady ze zdravotnických pracovišť, <ul style="list-style-type: none"> * biologické a mikrobiologické, * riziko vzniku nemocí z povolání, * kontakt, pořezání, bodnutí, píchnutí, * nedodržování provozního řádu pracoviště, * ukládání na nevhodná místa, * nedodržení termínů k odstraňování odpadů z pracoviště 	1	2	2	<ul style="list-style-type: none"> * dodržování provozního řádu pracoviště, * dodržování zásady třídění odpadů, * označení každého obalu nebo nádoby druhem odpadu, místem vzniku, kódovým číslem a barevným odlišením, * odstraňování veškerého odpadu ze všech pracovišť denně, odpad vznikající u lůžka pacienta bezprostředně, * ukládání drobného odpadu včetně jednorázových jehel do pevnostěnných, uzavíratelných a spalitelných obalů bez další manipulace, * maximální doba mezi shromážděním odpadu a konečným odstraněním odpadu je v zimním období 72 hodin a v letním 48 hodin; v případě delších intervalů odvozu ke konečnému odstranění musí být odpad ze zdravotnických zařízení skladován při nízkých teplotách ve skladu k tomu zřízeném (teplota pro skladování anatomického a infekčního odpadu nesmí překročit rozmezí 3 - 8 stupňů C, vysoce infekční odpad musí být likvidován v přímé návaznosti na vznik odpadu certifikovaným technologickým zařízením, * odpady chemických látek dobře mísitelné s vodou se vylévají do výlevků a v takovém množství, aby nebyla překročena přípustná koncentrace, * ostatní chemické látky nemísitelné s vodou se vylévají do určených nádob a odstraňují jako nebezpečné odpady, * pro případ havárie nebo poruchy mít k dispozici chlazené prostory pro dočasné uložení specifického odpadu, * odpadní vody z rizikových oddělení se likvidují přes čistírný odpadních vod, * dodržování zásad osobní hygieny při manipulaci s odpadem, * používání OOPP - ochranný oblek, gumové rukavice a zástěry, ústní maska
riziko - dezinfekční prostředky mohou ohrozit zaměstnance: <ol style="list-style-type: none"> a) kteří s nimi manipulují, b) zaměstnance na pracovištích, kde jsou používány, c) při nedostatečné dezinfekci může dojít k rozmnožení virů a bakterií a tím k ohrožení všech zaměstnanců nemocemi z povolání 	1	3	3	<ul style="list-style-type: none"> * dezinfekční prostředky se ředí výhradně dle návodu výrobce, * k ředění se doporučuje užívat přednostně dávkovače (pumpičky), které dodávají výrobcí (odpadá přímý styk s prostředkem), * dodržovat vždy přesnou koncentraci stanovenou návodem, nedávkovat větší množství než je uvedeno v návodu (firmy mají obvykle zpracovány tabulky k ředění), * používat jen dezinfekční prostředky, které mají atest (povinnost dodavatele), používání dezinfekčních prostředků musí být zakotveno v dezinfekčním řádu organizace, * při manipulaci se musí vždy používat rukavice a navíc OOPP určené výrobcem, * po dezinfekci rukou je nutno používat ochranné krémy a masti, * při dezinfekci nástrojů, která se provádí namáčením do nádob, se musí nádoba po vložení nástrojů ihned uzavřít víkem, aby nedocházelo k odpařování dezinfekčního roztoku, * používané dezinfekční prostředky (mají rozdílné aktivní látky) se musí střídát v souladu s hygienickým řádem (režimem) zpracovaným pro každé pracoviště a schváleným hygienickou službou (střídání podle povahy pracoviště může být 1 krát týdně, * při výskytu infekce se zvyšují koncentrace dezinfekčních roztoků, * pro urychlení dezinfekce (např. po pacientovi, na stolečky pacientů, na dezinfekci nástrojů, při přecházení z pokojů k dezinfekci rukou mezi ošetřováním různých pacientů) se zavádí použití dezinfekčních prostředků ve sprejích (vznik aerosolu), zde je vyšší riziko ohrožení zdraví zaměstnanců při manipulaci, proto se musí používat OOPP a místnosti musí být dobře větratelné, * při výskytu plísní (např. vodoléčebné provozy rehabilitačních oddělení) se nesmí plíseň seškrabovat, ale pouze nastříkat dezinfekčním roztokem,

				<ul style="list-style-type: none"> * čištění povrchu elektrických přístrojů bez sejmutí krytu je povoleno pouze při odpojeném zařízení, dezinfekční prostředky nesmí vnikat do vnitřní části elektrických přístrojů, * dezinfekční prostředky nesmí naleptávat povrchy přístrojů ani jejich vnitřní části a nesmí zhoršovat mechanické ani elektrické vlastnosti krytů elektrických zařízení <p>Podmínky pro provádění dezinfekce a čištění povrchů přístrojů</p> <ul style="list-style-type: none"> * při aplikaci dezinfekčního prostředku ve formě aerosolu nebo roztoku se nesmí na povrchu tvořit kapky ani souvislý vodivý film (nebezpečí úrazu elektrickým proudem), * je nepřipustný oplach podlah a stěn, doporučuje se stěr vlhkou textilií
riziko - elektrické přístroje, elektrické spotřebiče, elektrická zařízení <ul style="list-style-type: none"> * neodborná manipulace, * zasahování do zařízení za chodu, * poškozená zařízení a přístroje, * umístění elektrické zdravotnické techniky na pracovišti bez předchozí konzultace s odborným zaměstnancem, * umístění elektrické zdravotnické techniky na pracovišti v rozporu s návodem od výrobce, * obsluha, manipulace, zásah do elektrického zařízení neproškolenou osobou 	1	3	3	<ul style="list-style-type: none"> * přesvědčit se, zda je přístroj schválen k použití technickým útvarem zdravotnického zařízení, * návody v českém jazyce k obsluze pro všechna elektrická zařízení k dispozici na pracovišti, * výstražné nápisy a označení na přístroji musí být provedeny v jazyce, který je pro obsluhu srozumitelný, * seznámení obsluhy s návodem, * seznámení se základními poznatky o lékařském zákroku a se základními charakteristikami bezpečnosti a vlastnosti přístrojů, * seznámení s bezpečnostními opatřeními pro zdravotnické elektrické přístroje a smyslem značek na přístrojích, * pravidelná údržba, kontroly a revize elektrických zařízení odborně způsobilými osobami, * okamžité odstraňování závad, * zákaz odstraňování krytů a zábran zařízení pod napětím, * zákaz přístupu k el. částem pod napětím, * vyloučení činností s možností styku s napětím na vodivé kostře stroje nebo nářadí nebo dotyku obnažených vodičů s napětím, * před přemístěním spotřebiče připojeného pohyblivým přívodem spotřebič bezpečně odpojit vytažením vidlice ze zásuvky, * přesvědčit se před použitím el. přístroje nebo el. zařízení o jeho řádném stavu, * dodržovat zákazy na výstrahách, * nepokládat na elektrické zařízení předměty a materiály, láhve s infúzním roztokem nebo jinými kapalinami, * nevytahovat síťovou vidlici za pevné síťové zásuvky tahem za odpojený síťový přívod, * ihned nechat vyměnit poškozené pevné síťové zásuvky, síťové vidlice a odpojitelné síťové přívody, * nechat zkontrolovat el. přístroj, pokud byl vystaven nežádoucím mechanickým vlivům (např. pádu nebo promáčknutí), * nechat přístroj zkontrolovat, pokud do něj nedopatřením vnikla kapalina, * pokud je přístroj sterilizován nebo dezinfikován, přesvědčit se, že jej tyto procesy nepoškodily, * neovlivňovat průběh větrání, * dbát, aby na přístroj nepůsobilo přímé sluneční záření, a nedocházelo tak k jeho přehřátí, * pokud se používá kyslík, brát v úvahu, že se zvyšuje nebezpečí vzplanutí, * síťové přístroje pro domácnost (vysoušeče vlasů, holící strojky, radiopřijímače a televizory) mohou představovat nebezpečí pro pacienta, který je připojen na zdravotnické elektrické přístroje, * při jakékoliv pochybnosti je vhodné volat o technickou pomoc, * při ukládání přístrojů na sebe dbát na zajištění stability a dodržování dostatečného chlazení, * zákaz obsluhy el. zařízení neproškoleným zaměstnancem, * obsluhovat elektrická zařízení smí pouze proškolení zaměstnanci tzv. "osoby bez elektrotechnické kvalifikace", tyto smí obsluhovat jednoduchá elektrická zařízení, a dále smí: * pracovat v blízkosti částí pod napětím jen při dodržení bezpečných vzdáleností, * vypínat a zapínat el. zařízení,

				<ul style="list-style-type: none"> * za vypnutého stavu přemísťovat a prodlužovat pohyblivé přívody spojovacími šňůrami, * vyměňovat přetavené vložky závitových a přístrojových pojistek jen za nové stejné hodnoty, * udržovat přístroje dle návodu výrobce, * vykonávat udržovací práce (čištění, údržba, mazání) jen ve vypnutém stavu
riziko - úraz elektrickým proudem, ve zdravotnictví se používá velké množství elektrické zdravotnické techniky a jiných elektrických zařízení, k tomu je zapotřebí použití množství prodlužovacích šňůr, které riziko úrazu podstatně zvyšují, <ul style="list-style-type: none"> * elektrické prodlužovací šňůry, * pohyblivé přívody přístrojů, * rozdvojky, * poškozené šňůry, * špatná manipulace, nevhodné umístění 	1	3	3	<ul style="list-style-type: none"> * omezovat a vyhnout se použití prodlužovacích šňůr a rozdvojek, * trvat na dostatečném počtu pevných síťových zásuvek, * vedení kabelů pouze v ochranných lištách, * odborné připojování a opravy přírodních šňůr, * prodlužovací šňůry připojovat s ochranným vodičem, s nepřerušenou ochranou, * zákaz neodborných zásahů do el. instalace, * šetrné zacházení s kabely a prodlužovacími šňůrami, * zákaz vedení el. přírodních kabelů v místech s možným mechanickým poškozením, * šetrné zacházení s el. přívody při manipulaci s el. zařízeními, * před přemístěním spotřebiče připojeného pohyblivým přívodem spotřebič bezpečně odpojit vytažením vidlice ze zásuvky, nikdy nevytahovat síťovou vidlici z pevné zásuvky tahem za síťový přívod, * používat prodlužovací přívody jen v nejnужnější délce, * přesvědčit se před použitím o jeho řádném stavu, * zákaz používání poškozených šňůr a pohyblivých přívodů, * opravy smí provádět jen odborně způsobilá osoba, * vedení evidence prodlužovacích šňůr, * zajistit kontroly a revize odbornými osobami, * zajistit odstraňování závad
riziko - zdravotnické prostředky a jejich sestavy - nedodržení podmínek bezpečného provozu * používání zdravotnického prostředku (dále jen ZP) v rozporu s platnými předpisy, * nedostatečná kontrola dokumentace při nákupu <ul style="list-style-type: none"> - neúplná dokumentace, - dokumentace v cizím jazyce (také slovenština je cizí jazyk), * provozování ZP, u kterého nebyla stanoveným způsobem posouzena shoda jeho vlastností se základními požadavky na ZP s přihlédnutím k určenému účelu použití, * provozování ZP v rozporu s požadavky stanovenými výrobcem, * poškození ZP, poškození zdraví při používání ZP osobami neznalými, * závadné (nevhodné) zapojení s jiným ZP - úraz elektrickým proudem	1	3	3	<ul style="list-style-type: none"> * používat při poskytování zdravotní péče lze ZP, u kterého byla stanoveným způsobem posouzena shoda jeho vlastností se základními požadavky na ZP s přihlédnutím k určenému účelu použití a výrobce nebo dovozce vydal o tom písemné prohlášení, * ZP musí po celou dobu jeho používání při poskytování zdravotní péče splňovat medicínské a technické požadavky stanovené výrobcem, * ZP musí být zapojovány ke společnému používání s jinými ZP, příslušenstvím apod. pouze tehdy, je-li toto zapojení nezávadné, * ZP mohou být používány jen osobami, které na základě odpovídajícího vzdělání, ostatních znalostí, praktických zkušeností poskytují záruku odborného zacházení, * používání ZP v souladu s návody k použití nebo jiným informačními připojeními materiály zaměřenými na bezpečnost ZP, * součástí dokumentace musí být návod, případně další pokyny vztahující se k bezpečnému používání a údržbě, včetně dezinfekce a sterilizace ZP, a to v českém jazyce, * návody i ostatní dokumentace (výše jmenovaná) musí být dostupná, * ZP se zvýšeným rizikem mohou být používány pouze fyzickými osobami, které absolvovaly instruktáž, byly seznámeny se zvláštními riziky atd., * ZP musí být instalovány v souladu s platnými předpisy a splňují-li všechny podmínky předpisů upravujících bezpečnost a ochranu zdraví při práci
riziko - injekční jehla, <ul style="list-style-type: none"> * bodnutí, propíchnutí, * neopatrnost při léčebném zákroku, * spěch, * překonávání odporu neklidného pacienta, * nevhodné odložení jehly, * špatný pracovní postup při manipulaci 	2	3	6	<ul style="list-style-type: none"> * zvýšená opatrnost při manipulaci, * odkládání použitých jehel do pevnostěnných obalů, * pevnostěnné obaly nepřepřehňovat, * věnovat jednotlivým úkonům zvýšenou pozornost a soustředěnost, * omezit přenášení jehel, * zákaz používání jehel k jiným účelům (např. místo špendlíků)
riziko - mokrá podlaha, <ul style="list-style-type: none"> * pád osob na rovině, uklouznutí, zakopnutí, * podlaha potřísněná biologickým materiálem (exkrementy, zvratky, krev apod.), 	2	3	6	<ul style="list-style-type: none"> * bezpečné pracovní postupy, * pozornost při pohybu, * označit prostor, který je vytírán značením, * vytírání podlah za použití vhodných čisticích a odmašťovacích prostředků,

<ul style="list-style-type: none"> * podlaha znečištěná nánosy na obuvi pacientů, návštěvníků a zaměstnanců z venkovního prostředí, odkapávání z deštníků, * osobní hygiena zaměstnanců (pád ve sprše apod.), * provádění hygieny a toalety pacientů, * vylití obsahu při manipulaci s jídlem, roznášení stravy a krmení, * příliš mokré vytírání, za provozu vytírání celého prostoru najednou, * nepozornost, spěch 			<ul style="list-style-type: none"> * za provozu vytírat pouze polovinu komunikace a druhou nechat suchou pro přecházení ostatních osob, * při rozlití tekutiny nebo potřísnění podlahy jídlem, okamžité vytírání do úplného sucha, * okamžité odstraňování nečistot, * protiskluzná úprava podlah v hygienických zařízeních, * pravidelný úklid všech pracovišť, * OOPP - vhodná obuv
<p>riziko - manipulace s pacientem,</p> <ul style="list-style-type: none"> * značná tělesná zátěž a v mnoha případech překračování dlouhodobě únosnou fyzickou zátěž žen (prokázáno řadou provedených fyziologických studií), * celková fyzická zátěž, * specifické zatížení určitých částí lokomočního systému, zejména páteře, * na některých pracovištích zátěž horních i dolních končetin, * manipulace s imobilním pacientem, * manipulace s částečně imobilním pacientem, * překládání z ošetrovacího stolu na lůžko, na vozík, polohování, vysazování, hygiena pacienta apod. * nedostatek manipulačních a zdvihacích zařízení pro manipulaci se zcela imobilním pacientem, * nedostatek pomůcek pro manipulaci s pacientem (polohovací postele, hydraulická lůžka, zvedáky, rohože, polohovací vany), * nesprávný postup při manipulaci, * zvedání pacientů nad 40 kg hmotnosti ženami, * zhoršené prostorové podmínky ve starších typech zdravotnických zařízení, * nevhodné dispoziční řešení pokojů a provozních místností, * nevhodné řešení nájezdové rampy (riziko při transportu ze sanitky) 	3	3	<p>9</p> <ul style="list-style-type: none"> * preventivní lékařské prohlídky, věnovat pozornost již při výběru uchazečů pro zdravotnické profese, * při výuce vést ke správným pracovním návykům a relaxaci zatěžovaných svalových skupin, * při soustavné manipulaci zařadit bezpečnostní přestávky a procvičování páteře, * rehabilitace, * zajistit dostatečný počet zdravotnického personálu, * zajistit dostatečný počet mechanických pomůcek k manipulaci s pacienty, vybavení pracovišť dostatečným počtem zdvihacích zařízení, * zajistit optimalizaci prostorového a dispozičního řešení oddělení, zejména tam, kde je předpoklad výskytu imobilních pacientů, * odstraňovat architektonické bariéry, * provádět nácvik správného zvedání, znalost správného postupu při manipulaci s osobou - školení zaměstnanců, * ke snížení svalové zátěže vhodně ergonomicky upravit pracoviště a používané pracovní pomůcky, * optimalizovat výkonové normy, střídání se zaměstnanců, * seznámit zaměstnance s nebezpečím při nesprávné manipulaci a zamezení poškození páteře, * zákaz zvedání zcela imobilního pacienta jedním zaměstnancem, činnost musí vykonávat alespoň dva zaměstnanci za použití technických prostředků, * spolupráce personálu při manipulaci, pokud je to možné přivolat ke zvedání dalšího zaměstnance, * nevyhýbat se používání pomůcek pro manipulaci s pacientem (například podložek s rukojetí), * zákaz manipulace těhotným ženám, * dostatečný tělesný odpočinek, * rekondiční pobyty zaměstnanců <p>Zásady správné manipulace s pacientem :</p> <p>Úchopy při manipulaci -</p> <ol style="list-style-type: none"> a) za palec b) za zápěstí c) za paži pod ramenem <p>Přetáčení nemocného -</p> <ol style="list-style-type: none"> a) pokrčit na lůžku dolní končetinu pacienta b) zaměstnanec klekne jednou dolní končetinou do lůžka c) posunout zadek pacienta ke kraji d) uchop a přetočení na kolena <p>Zvedání na lůžku -</p> <ol style="list-style-type: none"> a) nakročit vlastní dolní končetiny (jedna vpřed, druhá vzad) b) uchopit za ramena pod pažemi c) opřít se o svou ruku do lůžka d) provést sed e) využít žebříček (obinadlo), oběma rukama přitahování apod. <p>Sedání na lůžku -</p> <ol style="list-style-type: none"> a) pokrčit dolní končetinu pacienta

				<p>b) spustit dolní končetinu z lůžka</p> <p>c) pacient se přitáhne za ramena zaměstnance</p> <p>d) zaměstnanec má pokrčené a rozkročené dolní končetiny, pevná a rovná záda</p> <p>e) úchop pod rameny</p> <p>Zvedání do stoje ve dvojici -</p> <p>a) ze sedu na okraji lůžka</p> <p>b) pacient má ruku na rameni zaměstnance</p> <p>c) zaměstnanec ruku do pasu pacienta</p> <p>d) oba jednu (stejnou) dolní končetinu dopředu</p> <p>e) oba druhou dolní končetinu dozadu</p> <p>f) na povel se pacient pokusí o stoj</p> <p>Sedání ve dvojici -</p> <p>a) dolní končetiny jako u vstávání</p> <p>b) oba se drží v pase</p> <p>c) na povel sed</p> <p>Přesun na vozík nebo židli -</p> <p>a) zaměstnanec stojí v blízkosti pacienta, čelem k němu</p> <p>b) pacient má obě ruce na ramennou zaměstnance</p> <p>c) zaměstnanec drží pacienta oběma rukama za pánev</p> <p>d) pacient se snaží o přesun na povel</p> <p>e) zaměstnanec stojí v nakročení, nohy mírně od sebe, váhu pacienta podporuje celým tělem</p> <p>f) pracují společně na povel na přesunu</p>
<p>riziko - neumístění bezpečnostních značek,</p> <p>* neoznačení nebezpečného místa, přístroje, zařízení bezpečnostním označením,</p> <p>* úmyslné nebo neúmyslné odstranění bezpečnostního značení,</p> <p>* manipulace v rozporu s bezpečnostním označením,</p> <p>* neoprávněné zacházení a zasahování zaměstnancem,</p> <p>* nerespektování bezpečnostního značení pacientem, návštěvou</p>	1	2	2	<p>* při školení seznámit všechny zaměstnance s umístěním bezpečnostních značek,</p> <p>* povinnost označit všechna nebezpečná místa pracovišť, zařízení a přístrojů bezpečnostními značkami,</p> <p>* provádět pravidelné kontroly nejméně 1 x ročně všech bezpečnostních značení,</p> <p>ve zdravotnických zařízeních musí být zejména označeno:</p> <p>* pracoviště pro biologické riziko,</p> <p>* kontrolované pásmo s biologickými činiteli třetí a čtvrté kategorie,</p> <p>* kontrolované pásmo na pracovištích, kde se připravují roztoky cytostatik,</p> <p>* pracoviště s nebezpečným radioaktivním zářením,</p> <p>* pracoviště s neionizujícím zářením,</p> <p>* pracoviště s laserovým zářením,</p> <p>* biochemické, hematologické, farmakologické, patologické laboratoře,</p> <p>* obaly s toxickými látkami, karcinogeny, hořlavými a oxidujícími kapalinami, žiravinami a jinými nebezpečnými látkami,</p> <p>* na všech pracovištích s biologickými riziky, karcinogeny, laboratořích apod. viditelně vyznačit zákaz jídla, pití a kouření,</p> <p>* prostory, kde jsou umístěny tlakové nádoby na plyny,</p> <p>* zásuvky zdravotnické izolované soustavy,</p> <p>* únikové cesty a nouzové východy,</p> <p>dále se označí tak jako v jiných odvětvích:</p> <p>* věcné prostředky požární ochrany,</p> <p>* hlavní uzavěr plynu,</p> <p>* elektrické rozvaděče,</p> <p>* vstupy do skladů,</p> <p>* první a poslední schodišťové stupně,</p> <p>* volné okraje ramp,</p>
2015				
<p>Riziko – skartovačka</p> <p>*proces skartace – nevhodné vkládání skartovaného materiálu do stroje</p> <p>* neodborná manipulace se strojem</p> <p>*vkládání nevhodného materiálu do skartovačky</p> <p>*poranění, pořezání, amputace prstů při skartaci</p> <p>*skartování nepoučenými a neoprávněnými osobami</p> <p>*závada na skartovačce</p>	1	4	4	<p>*do skartovačky vkládat přiměřené a výrobcem určené množství materiálů</p> <p>*před zahájením práce zkontrolovat všechny výstražné funkce</p> <p>*do skartovačky vkládat materiál, který není v rozporu s doporučením výrobce</p> <p>*dbát zvýšené opatrnosti při skartaci</p> <p>*dodržovat bezpečnou vzdálenost prstů od vstupu do skartovačky</p>

				<ul style="list-style-type: none"> *likvidaci odpadu ze skartace provádět pouze předepsaným způsobem *seznámení s návodem k obsluze *poučení osob s možnými riziky při práci se skartovanou *neodstraňovat bezpečnostní a ochranné kryty určené a instalované výrobcem
Riziko – osoba ve výkonu trestu na vyšetření ve zdravotnickém zařízení <ul style="list-style-type: none"> * agresivní pacient * nevyzpytatelné chování * možnost fyzického napadení * možnost verbálního útoku * stres a strach zdravotnického personálu * zvýšená psychická zátěž při ošetřování pacienta 	2	2	4	<ul style="list-style-type: none"> * při agresivním jednání ze strany pacienta zachovat klid, nechovat se vůči pacientovi agresivně, snažit se zmírnit vzniklou situaci * nikdy nezůstávat osamoceně na vyšetřovně s pacientem * vždy si vyžádat doprovod ozbrojené ochranky nebo eskorty * konflikty řešit v přítomnosti eskorty nebo ochranky * v rámci možností sledovat pohyb a chování pacienta * nikdy se neotáčet k pacientovi zády * snažit se zajistit aby měl pacient, pokud je to možné, po celou dobu ošetření/vyšetření, spoutané ruce

2016

riziko - manipulace s pacientem na CT, MR a RDG pracovištích <ul style="list-style-type: none"> * celková fyzická zátěž, * specifické zatížení určitých částí lokomočního systému, zejména páteře, * manipulace s imobilním pacientem, * manipulace s částečně imobilním pacientem, * překládání z ošetrovacího stolu na lůžko, na vozík * nedostatek manipulačních a zdvihacích zařízení pro manipulaci se zcela imobilním pacientem, * nedostatek pomůcek pro manipulaci s pacientem (polohovací postele, hydraulická lůžka, zvedáky, rohože, polohovací vany), * nesprávný postup při manipulaci, 	2	3	6	<ul style="list-style-type: none"> * zajistit dostatečný počet zdravotnického personálu, * zajistit dostatečný počet mechanických pomůcek k manipulaci s pacienty, * provádět nácvik správného zvedání, znalost správného postupu při manipulaci s osobou - školení zaměstnanců, * seznámit zaměstnance s nebezpečím při nesprávné manipulaci a zamezení poškození páteře, * zákaz zvedání zcela imobilního pacienta jedním zaměstnancem, činnost musí vykonávat alespoň dva zaměstnanci za použití technických prostředků, * spolupráce personálu při manipulaci, pokud je to možné přivolat ke zvedání dalšího zaměstnance, * nevyhýbat se používání pomůcek pro manipulaci s pacientem (například podložek s rukojetí), * zákaz manipulace těhotným ženám, <p>Zásady správné manipulace s pacientem :</p> <p><u>Úchopy při manipulaci -</u></p> <ol style="list-style-type: none"> a) za palec b) za zápěstí c) za paži pod ramenem <p><u>Přetáčení nemocného -</u></p> <ol style="list-style-type: none"> a) pokrčit na lůžku dolní končetinu pacienta b) zaměstnanec klekne jednou dolní končetinou do lůžka c) posunout zadek pacienta ke kraji d) úchop a přetočení na kolena <p><u>Zvedání na lůžku -</u></p> <ol style="list-style-type: none"> a) nakročit vlastní dolní končetiny (jedna vpřed, druhá vzad) b) uchopit za ramena pod pažemi c) opřít se o svou ruku do lůžka d) provést sed e) využít žebříček (obinadlo), oběma rukama přitahování apod. <p><u>Sedání na lůžku -</u></p> <ol style="list-style-type: none"> a) pokrčit dolní končetinu pacienta b) spustit dolní končetinu z lůžka c) pacient se přitáhne za ramena zaměstnance d) zaměstnanec má pokrčené a rozkročené dolní končetiny, pevná a rovná záda e) úchop pod rameny <p><u>Zvedání do stoje ve dvojici -</u></p> <ol style="list-style-type: none"> a) ze sedu na okraji lůžka b) pacient má ruku na rameni zaměstnance c) zaměstnanec ruku do pasu pacienta d) oba jednu (stejnou) dolní končetinu dopředu e) oba druhou dolní končetinu dozadu f) na povel se pacient pokusí o stoj <p><u>Sedání ve dvojici -</u></p>
---	---	---	---	--

				a) dolní končetiny jako u vstávání b) oba se drží v pase c) na povel sed <u>Přesun na vozík nebo židli -</u> a) zaměstnanec stojí v blízkosti pacienta, čelem k němu b) pacient má obě ruce na ramennou zaměstnance c) zaměstnanec drží pacienta oběma rukama za pánev d) pacient se snaží o přesun na povel e) zaměstnanec stojí v nakročení, nohy mírně od sebe, váhu pacienta podporuje celým tělem f) pracují společně na povel na přesunu
riziko - ionizující záření, * platí zásada adiace - sčítání dávek ionizujícího záření se využívá u rtg přístrojů (na rtg pracovištích, na operačních sálech, zákrokových sálech, skiaskopii, angiografie), * zdržování se během provozu rtg přístroje v blízkosti rtg přístrojů, * manipulace s rtg přístrojem osobou bez potřebné kvalifikace, * nepoužití OOPP při nutnosti přidržovat pacienta při rtg vyšetření, * pobyt v místnostech s ionizovaným vzduchem	3	2	6	* vymezení a vyznačení kontrolovaných pásem, * u pojezdových skiagrafických přístrojů dodržovat bezpečnostní ochranu, dodržovat délku přívodní šňůry se spínačem k expozici minimálně 2,5 m, * se zdroji ionizujícího záření mohou nakládat pouze osoby k tomu dostatečně odborně způsobilé, poučené o možném riziku práce, * označení bezpečnostními tabulkami, * při práci s rtg přístrojem se během provozu nezdržovat v blízkosti zdrojů záření, * v případě nutnosti přidržování pacienta, použít OOPP * zákaz práce těhotných žen a mladistvých, * dodržení všech podmínek stanovených bezpečnostními a hygienickými předpisy, * znalost a dodržování provozního řádu, * používání OOPP - pláště, zástěry, brýle, rukavice s odpovídajícím stínícím účinkem, rukavice * správné umístění osobního dozimetru - referenční místo na přední levé straně hrudníku,
riziko - neumístění bezpečnostních značek, * úmyslné nebo neúmyslné odstranění bezpečnostního značení, * manipulace v rozporu s bezpečnostním označením, * nerespektování bezpečnostního značení pracovníkem, pacientem, návštěvou	2	2	4	ve zdravotnických zařízeních musí být zejména označeno: * pracoviště s nebezpečným radioaktivním zářením, * prostory, kde jsou umístěny tlakové nádoby na plyny, * zásuvky zdravotnické izolované soustavy, * únikové cesty a nouzové východy, dále se označí tak jako v jiných odvětvích: * věcné prostředky požární ochrany, * hlavní uzávěr plynu, * elektrické rozvaděče, * vstupy do skladů,
Riziko – manipulace s pacientem na CT, MR a RDG pracovištích * pád pacienta, náraz pacienta, mdloba a slabost pacienta, ztráta stability, upadnutí, * naražení při pohybu pacienta a pád, * sestupování pacienta z vyšetřovacího stolu, * pád při převozu z oddělení na vyšetření nebo * manipulace s částečně a zcela imobilními pacienty,	2	2	4	* předvídatost a znalosti zdravotnických zaměstnanců, * opatrnost, * spolupráce zdravotnického personálu při manipulaci, pokud je to možné přivolat ke zvedání dalšího zaměstnance, * používání vozíků pro převoz, zvedacích zařízení a jiných technických pomůcek, * manipulace se zcela imobilním pacientem pokud není k dispozici zvedací zařízení, musí být prováděna vždy více zaměstnanci,
riziko - přimáčknutí, přiskřípnutí zhmoždění přístroji zdravotnické techniky, * rentgenový přístroj, * komponenty rentgenu (rentgenka), * soustředění na vyšetřované místo,	1	2	2	* před zahájením vyšetření sledovat polohu přístroje, aretace
riziko - vymrštění, náraz na magnetické rezonanci * magnetická rezonance * vstup osoby s kovovými předměty (kovové předměty, nůžky, klíče, propiska aj.) v kapsách oděvu * používání magnetických předmětů, vozíků s magnetických slitin, * vstup s kovovou tlakovou nádobou na plyny,	2	3	6	* upozornění osob vstupujících do prostoru na odložení kovových magnetických nástrojů a předmětů, * kontrola osob, * používání předmětů, pomůcek a zařízení z nemagnetických slitin, * zákaz vstupu osob s kardiostimulátorem do prostorů magnetické rezonance

* vstup osoby s kardiostimulátorem do vyšetřovny magnetické rezonance (vitální ohrožení)				
riziko - zanedbání použití OOPP, * nepoužívání přidělených OOPP, * použití nevhodných a neúčinných OOPP	2	2	4	* poskytovat zaměstnancům OOPP dle vlastního seznamu zpracovaného na základě vyhodnocení rizik konkrétních podmínek práce, * udržovat OOPP v použitelném stavu a kontrolovat jejich používání, * OOPP musí být účinné proti vyskytujícím se rizikům (např. ionizujícímu záření, dezinfekčním prostředkům apod.), * používání nesmí představovat další riziko, * OOPP musí odpovídat podmínkám na pracovišti, fyzickým předpokladům a respektovat ergonomické požadavky a zdravotní stav zaměstnanců, * seznámit všechny zaměstnance s použitím OOPP,
2017				
Riziko – ostré předměty v odpadkových koších na komunální odpad *čepelky od skalpele *skleněné střepy z infuzí *ostré bodce *kontaminované jehly v odpadkovém koši	3	3	9	*dodržovat zásady třídění odpadů *nevyhazovat ostré předměty do odpadkových košů *použít tlustostěnné kontejnery na ostrý odpad *dbát zvýšené opatrnosti při manipulaci s odpadkovými koši *jehly vyhazovat pouze do tlustostěnných kontejnerů – po naplnění bezpečně uzavřít *použití vhodných OOPP *jehly neodkládat do kapes osobních pracovních oděvů
Riziko – pád na mokré podlaze *mokrá podlaha *neopatrnost při chůzi na komunikacích *nesoustředěnost při chůzi *neumístění výstražných kuželů „pozor mokrá podlaha“	4	2	8	*dodržování zásady – vytírání 1 polovina komunikace a po uschnutí 2 polovina komunikace *zvýšená opatrnost při chůzi *nepodceňování rizika uklouznutí *umístění výstražných kuželů „pozor mokrá podlaha“ *důsledné vytření „dosucha“
Riziko – manipulace s předměty *nepozornost při manipulaci s následkem pádu na DKK *špatné úchopové vlastnosti *nerovnoměrné rozložení váhy břemene	2	2	4	*dbát zvýšené opatrnosti při práci s břemeny *nerozptylovat pozornost a soustředit se na práci *při zvedání a manipulaci s břemenem přednostně používat technické prostředky *před manipulací zjistit vhodné úchopové vlastnosti
Riziko – ředění desinfekce *potřísnění kůže roztokem *poleptání očí *alergická reakce na roztok *rozlití roztoku na podlahu	2	3	6	*při manipulaci používat předepsané OOPP *po potřísnění provést dekontaminaci oděvu, kůže, potřísněných částí těla dle návodu od výrobce v BL *dodržovat bezpečnostní opatření dle návodu od výrobce v BL *při rozlití osušit prostor dle bezpečnostních pokynů
Riziko – uvolnění výplně rámu čela postele *pád výplně na DKK *úder výplně do částí těla	2	2	4	*při převlékání postele dbát zvýšené opatrnosti při manipulaci v prostoru nohou pacienta *při manipulaci s čelem výplně dbát zvýšené opatrnosti při odstraňování *soustředěnost při práci
2018				
Riziko – psychosociální riziko a stres * nadměrné pracovní zatížení * rozporuplné požadavky a nedostatečně jasně vymezené úlohy * nedostatečný vliv v rozhodování o způsobu výkonu dané práce * špatně řízené organizační změny * neefektivní komunikace mezi podřízeným a nadřízeným * nedostatečná podpora při výkonu povolání ze strany vedení nebo kolegů * psychický tlak ze strany přímých i nepřímých nadřízených * vysoká fluktuace zaměstnanců * mobbing, bossing * agrese ze strany pacientů a jejich příbuzných	4	2	8	* řádné čerpání řádné dovolené * dostatečný počet zaměstnanců na úseku práce zajišťujících provoz oddělení * adekvátní využití přestávek v práci na jídlo a oddech * jasné vymezení pracovních kompetencí * minimální suplování práce * adekvátní možnost vyjádřit se k organizačním a pracovním změnám * racionální řízení práce na pracovištích * přijímání účinných opatření při odhalování bossingu a mobbingu * utužování firemní kultury * motivační benefity ze strany zaměstnavatele * minimalizace fluktuace zaměstnanců

Riziko – obsluha mobilního telefonu během pracovní činnosti jako rizikový faktor pro zaměstnance * nepozornost při práci * opomenutí pracovních povinností * nesoustředěnost na zadané úkoly * prodleva ve výkonu pracovních povinností * zánik kooperace při plnění pracovních povinností při spolupráci s pracovníky jiných pracovišť * pády, uklouznutí, nehody při pochůzkách na komunikacích * střet a srážka s osobami a předměty vlivem nepozornosti při manipulaci s mobilním telefonem	3	2	6	* nepoužívání mobilního telefonu během pracovní činnosti * práce s mobilním telefonem pouze v době pracovních přestávek
Riziko – obsluha mobilního telefonu zdravotnickým pracovníkem během pracovní činnosti jako rizikový faktor při poskytování zdravotní péče u pacientů * nepozornost při práci * opomenutí pracovních povinností * nesoustředěnost na zadané úkoly * prodleva ve výkonu pracovních povinností * zánik kooperace při plnění pracovních povinností při spolupráci s pracovníky jiných pracovišť * zanedbání zdravotní péče * záměna medikace * absence komunikace mezi zdravotnickým pracovníkem a pacientem * nesoustředěnost na zadané úkoly	3	4	12	* nepoužívání mobilního telefonu během pracovní činnosti * práce s mobilním telefonem pouze v době pracovních přestávek
2019				
Riziko – pohyb vozíků s prádlem po komunikacích KHN a.s. * střet s osobou * střet s lůžkem s pacientem * přiražení osoby na pevnou překážku (zed', dveře apod.) * poranění dolní končetiny vlivem najetí vozíku na nohy * zamezení pohybu osob při evakuaci vlivem odstaveného vozíku na komunikaci * omezení pohybu postele při transportu pacienta na urgentní ošetření v ohrožení života nebo zdraví vlivem odstaveného vozíku na komunikaci * střet s osobou na invalidním vozíku * pád vozíku na osoby vlivem nevhodné obsluhy nebo manipulace s vozíkem * poranění osob vlivem náhlého otevření dvířek vozíku při nedostatečném zajištění dvířek proti otevření	2	2	4	* * při zahájení pojezdu vozíku volit spíše způsob TAŽENÍM VOZÍKU než TLAČENÍM * dbát zvýšené opatrnosti obsluhy vozíku při jízdě s vozíkem * zajistit dostatečný přehled během jízdy o situaci před vozíkem * dbát zvýšené opatrností při příjezdu na křížení komunikací * mít na paměti, že postel s pacientem má přednost před vozíkem při případném střetu na komunikaci (v těchto případech je povinná obsluha vozíku dát přednost lůžku s pacientem odstavením vozíku na okraj komunikace) * při pojezdech vozíku dbát opatrnosti na dolní končetiny aby nedošlo k najetí vozíku na nohy * neponechávat vozíky volně odstavené na komunikacích nemocnice * v případě odstavení vozíku vždy umístit vozíky na okraj komunikace v jejím nejširším místě * v případě odstavení zajistit vozík proti svévolnému posunutí * při jízdě z nebo do kopce zajistit, aby nedošlo k prudkému sjezdu z kopce a nekontrolovatelnému pohybu vozíku * dostatečně zajistit zavření dvířek vozíku před náhodným otevřením a poraněním osob vlivem náhodného otevření * vždy tahat pouze jeden vozík (nespojovat vozíky „do vláčku“)
Riziko – pohyb transportních vozíků se stravou po komunikacích KHN a.s. * střet s osobou * střet s lůžkem s pacientem * přiražení osoby na pevnou překážku (zed', dveře apod.) * poranění dolní končetiny vlivem najetí vozíku na nohy	2	2	4	* při pohybu zaměstnanců po komunikacích dbát zvýšené opatrnosti na pohyb vozíků se stravou * při jízdě s lůžkem zamezit střetu s vozíkem * vozík představuje při střetu riziko přiražení k pevné překážce, naražení s následkem pádu apod. * při zahájení pojezdu vozíku volit spíše způsob TAŽENÍM VOZÍKU než TLAČENÍM * dbát zvýšené opatrnosti obsluhy vozíku při jízdě s vozíkem

<ul style="list-style-type: none"> * zamezení pohybu osob při evakuaci vlivem odstaveného vozíku na komunikaci * omezení pohybu postele při transportu pacienta na urgentní ošetření v ohrožení života nebo zdraví vlivem odstaveného vozíku na komunikaci * střet s osobou na invalidním vozíku * pád vozíku na osoby vlivem nevhodné obsluhy nebo manipulace s vozíkem 			<ul style="list-style-type: none"> * zajistit dostatečný přehled během jízdy o situaci před vozíkem * dbát zvýšené opatrnosti při příjezdu na křižení komunikací * mít na paměti, že postel s pacientem má přednost před vozíkem při případném střetu na komunikaci (v těchto případech je povinná obsluha vozíku dát přednost lůžku s pacientem odstavením vozíku na okraj komunikace * při pojezdech vozíku dbát opatrnosti na dolní končetiny aby nedošlo k najetí vozíku na nohy * neponechávat vozíky volně odstavené na komunikacích nemocnice * v případě odstavení vozíku vždy umístit vozíky na okraj komunikace v jejím nejširším místě * v případě odstavení zajistit vozík proti svévolnému posunutí * při jízdě z nebo do kopce zajistit, aby nedošlo k prudkému sjezdu z kopce a nekontrolovatelnému pohybu vozíku
<p>Riziko – náledí na přilehlých venkovních plochách a komunikacích v KHN a.s.</p> <ul style="list-style-type: none"> * uklouznutí zaměstnanců, pacientů, osob přicházejících do areálu nemocnice * pád osob na venkovních namrzlých pochůzných plochách * nehody při pochůzkách na namrzlých komunikacích * nehody zdravotnických pracovníků při doprovodu pacientů k sanitkám na venkovních komunikacích * pády osob přicházejících do nemocnice * kolize vozů ZZS při příjezdu do nemocnice vlivem náledí 	4	2	8 <ul style="list-style-type: none"> * protiskluzný povrch chodníků a komunikací, * odvodnění chodníků, komunikací a pochůzných ploch tak, aby se na nich nezdržovala voda (nebezpečí zamrznutí), * zajištění údržby a čištění komunikací včetně odstavných a parkovacích ploch tak, aby byly neustále udržovány v dobrém stavu, * určení odpovědnosti za pořádek, čistotu, údržbu, * odstraňování náledí a kluzkosti na komunikacích, * odstraňování poškození komunikací vlivem působení náledí (výtluky, výmoly a hrboly v povrchu komunikace), * provádění zimní údržby a včasné odstraňování náledí vzniklé námrazou, * zajišťovat průběžné čištění komunikací (odstraňování náledí, sněhu aj.), * údržba a funkčnost venkovního osvětlení (v zimních měsících je zkrácena doba denního světla, * odstraňování závad ve schůdnosti chodníků, * chodníky a ostatní pochůzné plochy musí umožňovat samostatný, bezpečný, snadný a plynulý pohyb osobám s omezenou schopností pohybu nebo orientace a jejich míjení s ostatními chodci, * odstraněný sníh a náledí z chodníků musí být umístěn v dostatečné vzdálenosti od okraje komunikace, aby nedošlo vlivem tání ke zpětnému nánosu na komunikaci * při transportu pacientů k vozům ZZS dbát zvýšené opatrnosti na namrzlé komunikaci při přesedání do vozidel ZZS * edukace pacientů o riziku náledí nebo námrazy * umístění informačních značek o riziku uklouznutí vlivem námrazy nebo náledí